

SJÖMÄNNENS FAMILJEPENSION

FAMILJEPENSION

Syftet med familjepensionen är att trygga de anhörigas uppehälle efter familjeförsörjarens frånfälle.

Familjepensionens förmånstagare är en person som har rätt att få familjepension efter avliden person, dvs efter förmånslåtare. Familjepension beviljas avliden sjöfararens efterlevande make i form av efterlevandepension och under 18 år gammalt barn i form av barnpension. Även tidigare make kan få familjepension om den avlidne sjöfararen vid skilsmässan hade ålagts att betala underhållsbidrag åt denna. Personer av samma kön som registrerat sitt partnerskap har rätt till familjepension. Den efterlevande parten i ett registrerat partnerskap kan erhålla familjepension under samma premisser som make, som inte har haft ett gemensamt barn med förmånslåtare. Sambon berättigar inte till efterlevandepension efter sambos frånfälle.

EFTERLEVANDEPENSION

Efterlevande make har rätt till efterlevandepension om han eller hon hade ingått äktenskapet med den avlidna sjöfararen, dvs förmånslåtare, innan denne fyllde 65 år. På erhållandet av efterlevandepension inverkar utöver det ovanstående även den efterlevande makens ålder, hur länge äktenskapet varat samt om makarna haft ett gemensamt barn. Den efterlevande maken har rätt till pension enligt följande regler:

MAKARNA HAR ETT GEMENSAMT BARN

Den efterlevande maken har rätt till efterlevandepension om han eller hon har eller har haft ett gemensamt barn, eget eller adopterat, med förmånslåtare. I ett sådant sakläge har varken äktenskapets längd, den efterlevande makens ålder eller barnets ålder någon betydelse, ej heller om barnet ännu lever eller inte. I ett registrerat partnerskap uppstår rätt till familjepension för den efterlevande partnern om paret har ett gemensamt barn och partnerskapets andra part har adopterat barnet. Ytterligare förutsätts att partnerskapet har registrerats innan förmånslåtare fyllde 65 år och att adoptionen skedde innan förmånslåtarens frånfälle. Från den 1.9.2009 kan partner

i registrerat partnerskap adoptera den andra partners barn. Efter intern adoption i en dylik familj är barnet gemensamt för partnerna.

BARNLÖS EFTERLEVANDE MAKES RÄTT TILL PENSION

Har den efterlevande maken inte haft ett gemensamt barn med förmånslåtare har hon/han rätt till efterlevandepension om samtliga nedannämnda förutsättningar fylls:

- äktenskapet ingicks innan förmånslåtare fyllt 65 år och den efterlevande maken 50 år
- äktenskapet hade fram till förmånslåtarens frånfälle varat minst fem år
- den efterlevande maken hade fyllt 50 år vid förmånslåtarens frånfälle eller hade fått invalidpension under minst tre års tid.

Den efterlevande partnern i ett registrerat partnerskap får familjepension på samma villkor.

FÖRE 1.7.1955 FÖDDA BARNLÖSA ÄNKOR

1.7.1955 eller före det född barnlös änka har rätt till efterlevandepension även om hon ingått äktenskap först efter att ha fyllt 50 år, om

- äktenskapet hade ingåtts före 1.7.1990
- förmånslåtare var under 65 år gammal då äktenskapet ingicks
- äktenskapet hade varat minst tre år vid förmånslåtarens frånfälle.

TIDIGARE MAKE

Även förmånslåtarens tidigare make har rätt till efterlevandepension om förmånslåtare genom domstolsbeslut eller av socialnämnden fastställt avtal var skyldig att betala underhåll till den tidigare maken. Förutsättningen för den tidigare makens rätt till familjepension är därtill att den tidigare maken fyller villkoren för erhållande av efterlevandepension.

BARNPENSION

Familjepensionen utbetalas till barn som barnpension. Barn till förmånslåtare som inte har fyllt 18 år har rätt till barnpension. Barn beviljas pension såväl efter sin far som sin mor. Barnets rätt till barnpension är inte beroende av om barnets föräldrar var gifta eller inte vid tidpunkten för förmånslåtarens frånfälle. Adoptivbarn jämställs med egna barn. Barn får pension också efter sin styvfar eller – mor om barnet vid sin styvfars eller – mors frånfälle bodde i samma hus-håll som förmånslåtare och den efterlevande maken. För barn till den efterlevande partnern i ett registrerat partnerskap uppkommer rätt till barnpension på samma sätt som för barn till efterlevande make.

Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter fler än två förmånslåtare samtidigt. Barn som får pension efter t.ex. sin mor och sin styvfar kan på ansökan få barnpension efter sin egen fars bortgång. Härvid indras den efter styvfadern beviljade barnpensionen.

FAMILJEPENSIONENS BELOPP

Familjepensionens belopp beror på hur stor förmånslåtarens pension är och antalet förmånstagare. Utgångspunkten för familjepensionen är förmånslåtarens egen arbetspension som fördelas mellan den efterlevande maken och barnen. Familjepensionens totala belopp kan aldrig överstiga förmånslåtarens egen pension. Om förmånslåtare vid sitt frånfälle erhöi ålderspension enligt arbetspensionslagarna, full invalidpension eller arbetslöshetspension fastställs familjepensionen utgående från denna. Om den pensionerade förmånslåtare utförde förvärsarbete som pensionerad intjänades ny pension genom detta från 2005. Även den här intjänade pensionen tas med vid beräkningen av familjepensionen. Även efter delinvalid- och deltidspensionärer beviljad familjepension beräknas utgående från hur stor full invalidpension förmånslåtare hade fått vid tidpunkten för sitt frånfälle. Om förmånslåtare inte ännu erhöi pension fastställs familjepensionen utgående från den invalidpension förmånslåtare hade erhållit om han hade blivit arbetsoförmögen på sin dödsdag. Efterlevandepensionens belopp påverkas av hur många andra förmånstagare fördelningen av familjepensionen omfattar. Barnpensionens storlek påverkas däremot inte av att också den efterlevande maken är pensionstagare. Om den efterlevande maken är ensam pensionstagare uppgår efterlevandepensionen till hälften av förmånslåtarens pension. En franskid makes efterlevandepension påverkas av storleken på det underhållsbidrag förmånslåtare betalat.

Exempel

Modern i familjen avlider. Hon efterlämnar make och två minderåriga barn. Förmånslåtarens egen pension skulle ha varit 1 500 euro/mån. Den efterlevande makens andel av pensionen är härvid 5/12 av förmånslåtarens pension, dvs 625 euro/mån. och barnpensionerna sammanlagt 7/12 av förmånslåtarens pension, dvs 875 euro/mån. Därav får vardera barnet 437,50 euro/mån. Minskning av efterlevandepensionen görs först efter att det yngre barnet i familjen fyllt 18 år. Fördelningen av familjepensionen ändras när antalet förmånstagare ändras.

Fördelningen av familjepensionen mellan efterlevandepensionen och barnpensionerna framgår av följande tabell.

Antalet barn	Inga barn	Ett barn	Två barn	Tre barn	Fyra eller fler barn
Efterlevandepension av förmånslåtarens pension	6/12	6/12	5/12	3/12	2/12
Barnpensioner av förmånslåtarens pension	–	4/12	7/12	9/12	10/12
Sammanlagt	6/12	10/12	12/12	12/12	12/12

■ MINSKNING AV DEN EFTERLEVANDE MAKENS PENSION

Till efterlevande make utbetalad efterlevandepension kan vara mindre än den efterlevandepension som utgör makens andel av förmånslåtarens pension. Det här beror på att den efterlevandes egna arbetspensioner, antingen den som redan utbetalas eller den beräknade pensionen, kan inverka minskande på efterlevandepensionen. Vid minskningen av efterlevandepensionen jämförs den efterlevandes egen arbetspension med grunden för minskningen av pensionen. Grunden för minskningen av efterlevandepensionen är 626,50 euro (nivån för 2011).

Om den efterlevandes arbetspension är mindre än grunden minskar pensionen inte. Om den efterlevandes egen arbetspension överskrider grunden för minskningen minskar efterlevandepensionen med ett belopp som utgör hälften av den överskridande delen.

Om den efterlevande inte får egen arbetspension används den efterlevandes beräknade arbetspension som den efterlevande skulle ha fått om hon skulle ha blivit arbetsförmögen då det yngsta till barnpension berättigade barnet fyllde 18 år eller på makens dödsdag.

Om den efterlevande maken får efterlevandepension som minskats med en beräknad pension som grund och han beviljas egen annan pension än deltidspension justeras efterlevandepensionen och minskningen görs på nytt med den verkliga, beviljade pensionen som grund.

Om den efterlevande makens verkliga inkomster är väsentligt mindre än den efterlevandes beräknade arbetspension kan minskningen göras med de verkliga inkomsterna som grund. Den nya minskningen ska sökas separat av den efterlevande maken. Som ansökan räcker ett fritt formulerat brev och en utredning av den efterlevande makens inkomster. Den minskning som grundar sig på de verkliga inkomsterna är i kraft tills den efterlevande makens situation förändras. Den efterlevande maken ska meddela inträffade förändringar, så att minskningen kan justeras.

NÄR UTFÖRS MINSKNING AV EFTERLEVANDEPENSIONEN?

Om den efterlevande maken är ensam förmånstagare beaktas den efterlevande makens eget arbetspensionskydd vid beräkningen av efterlevandepensionen. Det här kallas för minskning av efterlevandepensionen.

Minskningen av efterlevandepensionen

- görs genast då utbetalningen av efterlevandepensionen börjar, om den efterlevande maken är minst 65 år gammal eller redan har beviljats egen arbetspension och inte har under 18 år gamla barn som utgör ett hinder för minskningen
- görs sex månader efter förmånslåtarens bortgång för en yngre efterlevande make som inte ännu är pensionerad, dvs den efterlevande maken får under ett halvt års tid full efterlevandepension (omställningspension). Minskningen av efterlevandepensionen görs på nytt då den efterlevande maken beviljas egen arbetspension
- görs först då det yngsta barnet fyller 18 år, om den efterlevande maken försörjer under 18 gamla barn som har rätt till pension efter förmånslåtarens bortgång. Minskningen av efterlevandepensionen görs på nytt då den efterlevande maken beviljas egen arbetspension.

EXEMPEL

Exempel 1

Familjeförsörjaren avlider. Han var född 1950 och hade så gott som helt utan avbrott varit på sjön sedan 1975. Hans förvärsinkomster på sjön uppgick till 3 500 euro/mån. och hans egen arbetspension skulle ha uppgått till 1 750 euro/mån. Förmånslåtarens 1953 födda maka har också förvärsarbetat sedan 1975. Hennes förvärsinkomster uppgår till 2 500 euro/mån. och hennes egen arbetspension skulle uppgå till 1 250 euro/mån. Familjens yngsta barn har fyllt 18 år. Den efterlevande makens efterlevandepension uppgår därför under de sex första månaderna (omställningspension) till 6/12 av förmånslåtarens pension. Minskningen av efterlevandepensionen görs från början av den sjunde månaden.

Förmånslåtarens arbetspension 1 750 euro/mån.
Därför beviljas den efterlevande maken som efterlevandepension 6/12, dvs 875 euro/mån.

Den efterlevande makens egen arbetspension	1 250 €/mån
Den efterlevande makens omställningspension 6/12	875 €/mån
Grund för minskning	626,50 €

Av den efterlevande makens egen arbetspension minskas grunden för minskningen. Hälften av den här skillnaden minskas från efterlevandepensionen, dvs:

$$1\,250\text{ euro} - 626,50\text{ euro} = \mathbf{623,50\text{ €}}$$

$$50\% \text{ av } 623,50\text{ euro} = \mathbf{311,75\text{ €}}$$

Betalad efterlevandepension:
875 euro – 311,75 euro = **563,25 €/mån**

Exempel 2

Om den andra av exempelfamiljens föräldrar hade avlidit ser kalkylen ut så här:

Förmånslåtarens arbetspension 1 250 euro/mån.
Därför beviljas den efterlevande maken som efterlevandepension 6/12, dvs 625 euro/mån.

Den efterlevande makens egen arbetspension	1 750 €/mån
Den efterlevande makens omställningspension 6/12	625 €/mån
Grund för minskning	626,50 €

Av den efterlevande makens egen arbetspension minskas grunden för minskningen. Hälften av den här skillnaden minskas från efterlevandepensionen, dvs:

$$1\,750\text{ euro} - 626,50\text{ euro} = \mathbf{1\,123,50\text{ €}}$$

$$50\% \text{ av } 1\,123,50\text{ euro} = \mathbf{561,75\text{ €}}$$

Betalad efterlevandepension:
625 euro – 561,75 euro = **63,25 €/mån**

Exempel 3

Om exempelfamiljens två barn inte ännu har fyllt 18 år ser familjepensionen ut så här:

Förmånslåtarens arbetspension	1 250 €/mån
Den efterlevande makens pension 5/12	520,83 €/mån
Barnens pensioner 7/12 dvs familjepensionerna sammanlagt:	729,17 €/mån
	1 250 €/mån

Minskningen av efterlevandepensionen görs då det yngsta barnet fyller 18 år.

LIVSLÄNGDSKOEFFICIENTENS INVERKAN

Vid fastställandet av familjepensionen avlägsnas inte livslängdskoefficienten från förmånsåtagarens pension utan grunden för familjepensionen är den pension förmånsåtagaren fick eller skulle ha fått om han hade blivit arbetsförmögen den dag han avled.

Livslängdskoefficienten inverkar inte på ålderspensioner för vilkas del pensionsfallet är från tiden före 2010. Livslängdskoefficienten tillämpas inte heller på invalidpensioner vilkas pensionsfall är från tiden före 2010. Dylåka ålders- och invalidpensioner tas som sådana som grund för familjepensionen.

Förmånsåtagarens pension utökas med en eventuell intjänad pensionsrätt som inte ännu beviljats. Den justeras med livslängdskoefficienten om förmånsåtagaren var född efter 1947.

Livslängdskoefficienten tillämpas således inte separat på familjepensionen. Om livslängdskoefficienten hade inverkat på förmånsåtagarens pension så inverkar den via förmånsåtagarens pension, som utgör grunden för familjepensionen, på familjepensionens belopp samt på den efterlevande makens och barnens andelar av familjepensionen. Så här beaktas livslängdskoefficienten endast en gång i en familjepensionssituation.

ENGÅNGSHÖJNING

AV FAMILJEPENSIONEN

Det är möjligt att utöver av invalidpensionen även få en engångshöjning av familjepensionen.

Om den engångshöjning varmed under 56 år gamla arbetsförmögna invalidpension utökas inte ingick i den invalidpension förmånsåtagaren erhöll vid sitt frånfälle utökas familjepensionen med engångshöjningen. Familjepension som utbetalats efter förmånsåtagare som avlidit i en ålder under 51 år höjs då utbetalningen av pensionen förlöpt i fem år. Familjepensionen utökas med engångshöjningen från början av det kalenderår under vilket det har förlutit fem hela kalenderår sedan familjepensionen eller förmånsåtagarens egen invalidpension började utbetalas. Förmånsåtagaren kan vid tidpunkten för frånfallet ha varit invalidpensionerad eller fortfarande i arbetslivet. Engångshöjningen säkerställer bevarandet av pensionens nivå.

Höjningen varierar mellan 1–25 %. Storleken beror på vilken ålder förmånsåtagaren skulle ha uppnått i början av det år höjningen sker. En höjning av familjepensionen med fulla 25 % sker om förmånsåtagaren vid tidpunkten för höjningen hade varit 24–31 år gammal. För åldersklasser som är äldre än så sjunker höjningen med en procentenhet för varje år åldern stiger. Om förmånsåtagaren hade varit 56 år gammal eller äldre beviljas engångshöjning inte längre.

Pensionen höjs endast en gång på detta sätt. Engångshöjningen höjer pensionens nivå permanent och beloppet indexjusteras därefter årligen. Ansökan om engångshöjning behöver inte göras. Sjömanspensionskassan meddelar pensionären om såväl höjningsbeloppet som ändringen av det totala pensionsbeloppet. Engångshöjningen minskar inte folkpensionen.

NÄR BÖRJAR OCH UPPHÖR

FAMILJEPENSIONEN

Utbetalningen av familjepension inleds från början av månaden efter den under vilken förmånsåtagaren avled. Om ansökan om pension dröjer kan pension vanligen erhållas retroaktivt för högst ett halvt år. Utbetalningen av barnpension upphör när pensionstagaren fyller 18 år eller ges bort som adoptivbarn. Adoption inom familjen inverkar dock inte på barnets pension. Även pension för barn som är arbetsförmöget eller går i skola upphör då barnet fyller 18 år. Till den efterlevande maken utbetalas familjepension under resten av dennas liv om den efterlevande maken inte ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år.

DEN EFTERLEVANDE MAKEN

INGÅR NYTT ÄKTENSKAP

Om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap innan fyllda 50 år dras efterlevandepensionen in. Härvid utbetalas till den efterlevande maken ett engångsbelopp som motsvarar två eller tre års pension. Efterlevande make som är äldre än 50 år kan ingå nytt äktenskap utan att förlora efterlevandepensionen, men ny rätt till efterlevandepension uppstår inte av det nya äktenskapet.

ANSÖKAN OM FAMILJEPENSION

Det är skäl att ansöka om pensionen inom ett halvt år efter förmånsåtagarens frånfälle för utan särskild orsak betalas familjepension inte retroaktivt för längre tid.

Ansökan om familjepensioner enligt samtliga arbetspensionslagar och av FPA betalade familjepensioner sker med samma gemensamma blanketter. För varje sökande ifylls en egen ansökningsblankett. Den efterlevande maken ansöker om familjepension med en F-blankett och för varje barn ifylls en egen FB-blankett. Om förmånsåtagaren har tjänstgjort utomlands startar ansökan om familjepension från utlandet samtidigt. Till ansökan ska härvid biläggas en U-bilaga. U-bilagan ska även ifyllas om den efterlevande maken själv har arbetat utomlands och ansöker om efterlevnadspension från utlandet.

Även den tidigare maken fyller i en egen ansökan om efterlevnadspension. Till ansökan ska biläggas en kopia av fastställt avtal eller beslut om underhållsbidrag.

Blanketterna går att fylla i och skriva ut på Sjömanspensionskassans webbplats www.sjomanspensionskassan.fi. Blanketter kan också erhållas hos alla pensionsanstalter, på försäkringsbolagens kontor och Pensionskyddscentralen samt på FPA.

Pensionsansökan behandlas på Sjömanspensionskassan om förmånsåtagarens sista arbetsförhållande är försäkrat hos pensionskassan. Om förmånsåtagaren utöver att ha arbetat inom den privata sektorn även har innehaft tjänster vid t.ex. kommuner och staten ger Sjömanspensionskassan ett sammandrag av besluten om pensionerna i samtliga dessa system. Sjömanspensionskassan betalar också den sammanlagda arbetspensionen.

Om sökandena är en efterlevande make som inte ännu fyllt 65 år, under 18 år gamla barn eller 18–20 år gamla studerande barn ger FPA beslut om allmän familjepension. Noggrannare uppgifter om FPA:s familjepension ger FPA:s kontor och webbsidor www.kela.fi. I dessa fall lönar det sig att lämna in ansökan om familjepension till FPA, som vidarebefordrar den till arbetspensionsbolaget.

BEGRAVNINGSBIDRAG

Till en avliden under 67 år gammal sjöfararens nära anhöriga utbetalas ett begravningsbidrag, som är en skattefri engångsutbetalning. Sjömanspensionskassan beviljar begravningsbidraget utan särskild ansökan i samband med familjepensionsbeslutet.

Begravningsbidraget betalas under förutsättning att förmånsåtagaren erhöll eller skulle ha varit berättigad till SjöPL-pension som fastställdes enligt särskilda procentsatser för intjänningen. Begravningsbidraget utbetalas till den efterlevande maken om sjöfararen var gift vid sitt frånfälle. I annat fall utbetalas begravningsbidraget till sjömannens dödsbo under förutsättning att ett barn, barnbarn eller någondera föräldern är delägare i dödsboet. Begravningsbidraget beviljas efter sjöfarare som avlidit i en ålder under 67 år.

Begravningskostnaderna inverkar inte på begravningsbidragets belopp utan begravningsbidragets storlek fastställs enligt förmånsåtagarens ålder.

Sjöfararens ålder vid sitt frånfälle	Begravningsbidraget, euro (enligt nivån 2011)
under 51 år	12 768
51–55 år	9 577
56–60 år	6 385
61–66 år	3 193

EVENTUELLA ANDRA ERSÄTTNINGAR

VID DÖDSFALL

GRUPPLIVFÖRSÄKRING

Förmånsåtagarens arbetsgivare har tagit en grupplivförsäkring enligt vilken anhöriga till under 65 år gammal arbetstagare har rätt till en ersättning vars belopp består av ett grundbelopp och en eventuell olycksfalls- och barnförhöjning.

TRAFIK- OCH OLYCKSFALLSERSÄTTNINGAR

Om förmånsåtagaren har avlidit till följd av en trafikolycka eller ett olycksfall i arbetet har de anhöriga rätt till trafik- eller olycksfallsersättning. Om dessa ska dock anhållas separat av det försäkringsbolag där arbetsgivaren har en försäkring eller fordonet är försäkrat.

FRIVILLIGA FÖRSÄKRINGAR

Om den avlidna hade frivilliga försäkringar ska ersättningar enligt dem sökas separat av det försäkringsbolag som beviljat försäkringen.

SJÖMANSPENSIONSKASSAN TILL DIN TJÄNST

Vår nättjänst erbjuder ett enkelt sätt att uträtta ärenden hos Sjömanspensionskassan, du må sedan vara ute i arbetslivet eller pensionerad.

På våra sidor hittar du rikligt med nyttig information om sjömannens pensionskydd, olika pensionsformer och sökande av pension.

Där hittar du också Sjömanspensionskassans publikationer och blanketter för ansökan om pension.

UPPGIFTER OM PENSIONEN MED EGNA NÄTBANKKODER

Då du loggar in till vår Loggtjänst kan du bl.a. kolla uppgifterna om dina inkomster, din pensionsålder och uppskatta hur stor din ålderspension blir.

På den avgiftsfria tjänsten kan du även se ditt arbetspensionsutdrag. Om du väljer ett nätutdrag som leveranssätt levererar vi ditt arbetspensionsutdrag elektroniskt även i fortsättningen. Vi påminner dig per e-post – eller med ett textmeddelande – när ditt senaste utdrag kan läsas.

SJÖMANSPENSIONSKASSANS KUNDTJÄNST

Tveka inte att ta kontakt med vår pensionsrådgivning om du vill ställa någon fråga om sökandet av pension.

Nättjänster www.sjomanspensionskassan.fi
Telefontjänsten 010 633 9970

Sjömanspensionskassan, Nylandsgatan 16 A, 00120 Helsingfors

MERIMIESELÄKEKASSA
SJÖMANSPENSIONSKASSAN